

Alegat LIV.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie budowy własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawa budowy własnego domu dla zakładu położnic we Lwowie, przychodzi już po raz czwarty pod obrady Wysokiej Izby. Wdrożoną ona została uchwałą Wysokiego Sejmu, powziętą dnia 15. stycznia 1874 na wniosek ówczesnej komisji budżetowej, — uchwałą, którą Sejm, uznając nagłą potrzebę zbudowania własnego domu na zakład położnic, wezwał Wydział krajowy, ażeby na przyszlęj sesji sejmowej odpowiedni przedłożył projekt. Wydział krajowy uczynił zadość wezwanin temu sprawozdaniem z 27. 1874 roku, a Sejm zaś uchwałą z dnia 14. października 1874 odroczył sprawę budowy domu dla zakładu położnic do następnej sesji. W marcu 1875 r. ponowił Wydział krajowy przedłożenie swoje w przedmiocie budowy rzeczzonego zakładu, ale i tym razem pomimo poparcia wniosków Wydziału krajowego przez komisję budżetową, odroczył Sejm uchwałą z dnia 28. kwietnia 1875 sprawę tę do następnej sesji. Wskutek tego ponawia Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 25. stycznia 1876 pierwotnie przedłożenie o budowie domu dla zakładu położnic, z tą atoli różnicą, że zamiast preliminowanych roku zeszłego kosztów budowy w sumie zaokrąglonej złt. 120.000, żąda obecnie na pokrycie kosztów postawienia rzeczzonego zakładu, kredytu w wysokości 150.000 złt.

Komisya administracyjna, której to przedłożenie Wydziału krajowego uchwałą z dnia 7. marca b. r. do rozpoznania i zdania sprawy przekazaniem zostało, nie zapoznaje bynajmniej potrzeby postawienia własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie, wszakże mimo tego nie może w danych warunkach zgodzić się na wnioski Wydziału krajowego i zalecać takowe Wysokiej Izbie obecnie już do bezwarunkowego przyjęcia.

Komisya administracyjna jest zdania, że sprawę budowy rzeczzonego zakładu odroczyć należy, a to z powodów następujących:

W r. 1874, kiedy Wysoki Sejm powziął uchwałę uznającą nagłość budowy domu dla zakładu położnic, umieszczony był ten zakład w domie Höflicha, w domie o pokojach niskich, wilgotnych,

bez wszelkiej wentylacji, tak iż skutkiem złego umieszczenia chorych wybuchła tamże gorączka połogowa. Uchwała Sejmu była więc uzasadnioną i słusznie też zalecała podówczas komisya administracyjna przyjęcie wniosków Wydziału krajowego. Od tego czasu zaszły zmiany o wiele korzystniejsze dla oddziału położnic. Z głównego szpitala przeniesiono obłąkanych do Kulparkowa, rozszerzono i podwyższono drugie piętro gmachu szpitalnego, co dało możność przeniesienia oddziału położnic do filii tak zwanój Hofmana. Wprawdzie i ten dom nie jest odpowiedni higienicznym i naukowym potrzebom takiego zakładu, zawsze jednak jest on dziś lepszym i dogodniejszym, i dozwala czas jakiś pozostawić w nim zakład rzeczony bez niebezpieczeństwa dla chorych.

Natomiast wydaje nam się rzeczą niedopuszczającą zwłoki, wykończyć rozpoczęte przeobrażenie gmachu szpitalnego, postawić pralnię i łazienki, dzisiejsze bowiem umieszczenie onych w suterenach głównego gmachu jest nietylko dla ludzi szkodliwym, ale zagraża bydynkowi samemu zawilgoceniem murów. W takich warunkach uważa komisya administracyjna dokonanie przeobrażenia gmachu szpitalnego, postawienie budynku na umieszczenie łazienek i pralni prawie niezbędnym, postawienie zaś domu dla zakładu położnic — potrzebnym. — a gdy w gospodarstwie racjonalnym budowlę niezbędne powinny iść przed budowlami potrzebnymi, przeto usprawiedliwionym staje się wniosek na odroczenie postawienia budynku dla zakładu położnic, dopóki zamierzone przeobrażenie szpitala głównego dokonaniem nie będzie.

Zachodzą jeszcze inne okoliczności nie małego znaczenia. Wydział krajowy wykazuje w sprawozdaniu swoim potrzebę zakupna części ogrodu Hoflicha i żąda na ten cel prelimitowania kwoty 12.000 zł. w. a.

Komisya administracyjna zwiędzała w komplecie główny szpital i filię jego, zwiędzała miejsce przeznaczone pod budynek dla zakładu położnic i nabyła przekonania, że grunt ten jest niedostateczny a co więcej tak położony, że dojazd do Zakładu bardzo byłby trudny. Zachodzi więc istotnie potrzeba dokupienia części sąsiedniego ogrodu, albo też gdyby ten zakupionym być nie mógł, wyszukania i nabycia odpowiedniejszego ku temu placu. Według przedstawionych nam planów miałby w mowie będący budynek stanąć o 30 sążni odległości od gmachu szpitala głównego, dalej ma stanąć tam budynek na umieszczenie łazienek i pralni budynek na pomieszczenie gospodarskie, słowem tyle budynków, że słuszną powstaje obawa, by nagromadzenie onych na miejscu niezbyt obszernym, nie stanęło w kolizyi z warunkami higieny. Zapowiedzianego przez Wydział krajowy osobnego sprawozdania w przedmiocie zakupna części sąsiedniego ogrodu, nie otrzymaliśmy dotąd i Wydział krajowy nie jest w możności przedstawienia teraz ostatecznych w tym względzie wniosków, niepodobna zatem orzec nam dzisiaj, o ile myśl ta będzie wykonalną. Bądź co bądź, grunt jaki obecnie jest do dyspozycyi, uważa komisya za szczupły i dlatego czyni wniosek na upoważnienie Wydziału krajowego do zakupna gruntu stosownego i otworzenia mu tym celem kredytu do wysokości 12.000 zł. w. a.

Nie można w końcu pominąć uwagi, że gdy komisya budżetowa przedstawiła Wysokiej Izbie w zeszłej sesyi wniosek na upoważnienie Wydziału krajowego do wykonania budowy i urządzenia własnego domu dla krajowego zakładu położnic, ograniczyła koszta téj budowy do sumy 110.000 zł. w. a. Wydział krajowy żąda teraz na pokrycie kosztów rzeczonyj budowy i urządzenia zakładu 135.000 zł. w. a. czyli o 25.000 złr. wyż obliczenia przez komisją budżetową zeszłej sesyi przyjętego i uzasadnia to żądanie wzrostem cen materiałów i robocizny, spowodowanym licznymi w miesiącu naszym budowlami. Jeżeli tedy nie mamy jeszcze dostatecznego pod zamierzony budynek gruntu, jeżeli rozpoczęte w miesiącu naszym budowlę, w szczególności budowlę znacznych gmachów publicznych, jak techniki, gimnazjum polskiego, szkoły realnej itd. podniosły o tyle ceny materiałów i robocizny, że budynek nasz miałby dziś o 12% więcej kosztować niż przed dwoma laty, to zaiste konsekwencya radzi wstrzymać się jeszcze z rozpoczęciem budowlę, aż przeminie cokolwiek konkurencyja potrzeby materiałów i robocizny, bo natenczas słuszną można żywić nadzieję, że budynek zamierzony mniejszym stanie kosztem.

Komisya administracyjna wnosi zatém: „Wysoka Izba raczy uchwalić:

1. Sejm odracza sprawę budowy domu dla Krajowego Zakładu położnic we Lwowie.
2. Upoważnia się Wydział krajowy do zakupna gruntu stosownego pod budynek dla Zakładu położnic, i udziela mu się w tym celu kredyt do wysokości 12.000 złt. w. a.
3. Umieszcza się na ten cel w budżecie na rok 1877. kwotę 12.000 złt. w. a.

We Lwowie dnia 28. marca 1876.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

Marceli Madejski.

